

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра банківської справи

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Кузнєцова Людмила Вікторівна _
“ ” 2018 р

КОМПЛЕКСНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Управління діяльністю банку на фінансовому ринку»
на тему: «Сучасні форми та методи реорганізації банківських установ»

Виконавець:
Студентки кредитно-економічного факультету
Нікітюк Каріна Ігорівна _
Баранецька Наталія Олегівна _

Науковий керівник:
к.е.н., доцент
Тарасевич Наталія Вадимівна _

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОЦЕСІВ РЕОРГАНІЗАЦІЇ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ	6
1.1 Реструктуризація банків як об'єктивна необхідність в умовах глобалізації економіки	6
1.2. Мета, форми та етапи проведення реорганізації банків	27
1.3 Інструменти реструктуризації та реорганізації банківських установ	43
1.4. Проблеми правового забезпечення фінансової реструктуризації в Україні	52
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОЦЕСІВ РЕОРГАНІЗАЦІЇ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ	63
2.1. Реорганізація як наслідок динаміки показників	63
2.2. Аналіз процесів реструктуризації в банківському секторі України	81
2.3 Оцінка синергетичного ефекту на прикладі ПАТ «МТБ» та ПАТ «Центр»	96
2.4. Міжнародний досвід капіталізації банків та її вплив на боргову сферу	103
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗДІЙСНЕННЯ РЕОРАГАНІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	125
3.1 Оцінка рівня концентрації банків в Україні	125
3.2. Реструктуризація банківського сектора в умовах світової фінансової кризи: міжнародний досвід і доцільність його використання в Україні	144
3.3. Підвищення ефективності нагляду в контексті реструктуризації банків	155
ВИСНОВКИ	170
Список використаних джерел	175
Додатки	183

ВСТУП

Актуальність теми. Банківська система постійно змінюється внаслідок глобальної фінансової кризи і локальних нормативних змін. Наразі постає питання: як українським банкам повернутися на шлях зростання і стабільності. Банківська система України зіштовхнулась з відтоком європейських інвесторів, неефективністю докризової моделі зростання і проблемами забезпечення ліквідності.

Щоб успішно розвиватись і конкурувати з великими ТНК, українським компаніям необхідно ставити перед собою мету покращувати свою ефективність. Проте, природне явище зростання є процесом, як правило, тривалим у часі і зв'язно процесом, що піддається впливу зовнішніх факторів, які дуже часто можуть виступати вирішальними на шляху досягнення успіху. Тому такий метод досягнення ефективності діяльності не завжди є єдиним інструментом для досягнення мети. В даній ситуації процеси реорганізації, що здійснюються за допомогою угод злиття, поглинання, поділу, виділення, перетворення, можуть бути більш ефективними.

Стратегічна мета реорганізації банків – це підвищення надійності і стійкості як банківської системи загалом, так і окремого банку, забезпечення капіталізації банківської системи, захист інтересів кредиторів і вкладників, поліпшення фінансового стану банків, підвищення ефективності діяльності внаслідок концентрації або розділення капіталу банків, розширення або спеціалізації, переорієнтації діяльності банків та зростання довіри до банків.

Дослідження проблем реорганізації банківської системи України та розробка методів забезпечення її фінансової стійкості і стабільності знайшли відображення в наукових працях О.І. Барановського, З.М. Васильченка, В.Я. Вовк, О.Д. Вовчак, І.Б. Івасіва, І.С. Кашки, Б.Л. Луціва, В.І. Міщенко, Т.С. Смовженко, Р.І. Тиркало, О.М. Тридіда та інших. Різні аспекти антикризового державного регулювання діяльності банків з метою забезпечення стабільності

та надійності банківської системи досліджені в наукових роботах О.І. Барановського, О.В. Васюренка, В.В. Коваленко, В.В. Крилової, В.І. Міщенко, І.О. Лютого, С.В. Науменкової, Н.М. Шелудько та інших. Підходи до вирішення проблем злиття та поглинання у банківській системі України знайшли відображення в роботах Г.М. Азаренкової, Ж.М. Довгань та інших.

Метою дипломної роботи є обґрунтування теоретичних і практичних рекомендацій щодо реорганізації та реструктуризації банківської системи України.

Виходячи з мети дослідження перед нами постає вирішення наступних *завдань*:

- визначити реорганізацію як інструмент антикризового управління банком;
- розглянути реструктуризацію банків як об'єктивну необхідність в умовах глобалізації економіки;
- розкрити інструменти реструктуризації та реорганізації банківських установ;
- визначити основні показники діяльності банківської системи України;
- провести аналіз процесів зовнішньої реструктуризації в банківському секторі України;
- розглянути міжнародний досвід капіталізації банків та її вплив на боргову сферу;
- дослідити міжнародний досвід реструктуризації і доцільність його використання для банківського сектора в Україні в умовах світової фінансової кризи;
- визначити проблеми правового забезпечення фінансової реструктуризації в Україні;
- зазначити напрями підвищення ефективності нагляду в контексті реструктуризації банків.

Предметом дослідження є методичні, організаційні та практичні питання реорганізації та реструктуризації банківської системи України.

Об'єктом дослідження є реорганізація та реструктуризація банківської системи України.

Інформаційною базою дослідження є нормативно-законодавча база (Конституція України, Господарський кодекс України, Закони України, Інструкції тощо), Положення НБУ, періодичні видання НБУ, підручники, монографії тощо.

Теоретичною та методологічною основою дослідження стали законодавчі та нормативні акти України, інструктивні матеріали, що регламентують організацію проведення реорганізації та реструктуризації банківської системи України, наукові розробки вітчизняних і зарубіжних економістів з організації реорганізації та реструктуризації банківської системи України. У дипломній роботі застосовано загальнонаукові методи (аналіз, синтез, індукція, дедукція, діалектика), методи економічного аналізу (групування, порівняння, динамічні ряди, графіки). Усі розрахунки виконано із застосуванням ПК.

Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

ВИСНОВКИ

На основі аналізу наукової літератури щодо сутності понять «реорганізація» та «реструктуризація» в банківській діяльності уточнено їх зміст як інструментів протидії банкрутству банків та антикризового управління. Встановлено, що реструктуризація та реорганізація здійснюються з метою фінансового оздоровлення та забезпечення стабільного функціонування банківської системи, підвищення рівня концентрації банківського капіталу на основі злиття і приєднання банків, підвищення ліквідності та платоспроможності банків, а також вдосконалення системи банківського нагляду з боку держави.

Банківська система України є складовою компонентою глобального фінансового простору. Проте вона робить лише перші кроки на шляху повноправної інтеграції у цей простір. Насамперед, відбуваються позитивні зміни в інформаційному та законодавчому плані. Зокрема, дані щодо стану національної економіки та банківської системи України публікуються в статистичному збірнику МВФ «Міжнародна фінансова статистика». Відкритість вітчизняної економіки (і її банківської системи зокрема) закріплена законодавчо. Разом з тим, відкритість у поєднанні зі слабкою конкурентоспроможністю, експансія потужного іноземного капіталу примушує вдаватися до проведення реорганізаційних заходів, реструктуризації окремих банків та банківської системи загалом.

У зв'язку з фінансовою кризою проблеми забезпечення своєчасної та ефективної реорганізації проблемних фінансово-кредитних установ є необхідною умовою оздоровлення та відновлення функціонування банківської системи. Концентрація банківського капіталу та забезпечення необхідних джерел і дієвих механізмів підвищення рівня капіталізації банківської системи є актуальними завданнями подальшого розвитку фінансового сектору України.

Основними методами запобігання негативним наслідкам реорганізації та реструктуризації комерційних можуть бути: зміна керівництва або принципів формування керівних органів банку; чергова емісія акцій є додатковими правами акціонерів; реструктуризація активів і пасивів; збільшення або зменшення кількості акціонерів; викуп акцій у своїх акціонерів з премією; адміністративні заходи та юридичні процедури.

Станом на 01 січня 2018 року ліцензію Національного банку України мали 82 банківські установи (в т.ч. 38 банків з іноземним капіталом). З початку 2017 року кількість функціонуючих банківських установ скоротилася на 14.

Загалом, станом на 01.01.2018 р., з початку 2014 року внаслідок погіршення платоспроможності до 87 банківських установ було запроваджено тимчасову адміністрацію. В двох установах тимчасова адміністрація продовжує працювати.

Внаслідок значних обсягів докапіталізації державних банків протягом року в структурі власності БСУ відбувались перегрупування. Станом на 01 січня 2018 року структура власності активів банківської системи України була представлена наступним чином: банки з приватним українським капіталом складають близько 13%, банки іноземних банківських груп - 32%, державні банки - 55%.

З огляду на значні обсяги докапіталізації ряду банківських установ та виключення з порядку розрахунку статистичних показників НБУ банків, що визнано неплатоспроможними, обсяг власного капіталу БСУ протягом 2017 року збільшився на 39,8 млрд. грн. та станом на 01.01.2018 р. складав 163,6 млрд. грн. Адекватність регулятивного капіталу станом на 01.01.2018 р. є вищою за граничний мінімум (10%) та складає 16,1%

Наприкінці 2017 року НБУ пом'якшив графік збільшення мінімального розміру статутного та регулятивного капіталу банків. З цією метою, НБУ оновлено графік поступового приведення статутного капіталу у відповідність до вимог законодавства.

За підсумком 2017 року кількість банківських установ, обсяг статутного капіталу яких був меншим за 200 млн. грн. складає 2, в одного з таких банків сума статутного капіталу, включаючи незареєстрований, перевищує 200 млн. грн. Нагадаємо, що за підсумками попереднього року, кількість банків, обсяг статутного капіталу яких був меншим за 200 млн. грн., відповідала 40.

За підсумком 2017 року доходи банків України, у порівнянні з результатом минулого року, зменшилися на 6,53% і становили 178,23 млрд. грн. Водночас, скоротилися витрати на 42,1% - до 202,59 млрд. грн. Фінансовий результат діяльності БСУ за підсумком 2017 року був негативним та становив -24,36 млрд. грн. (-159,39 млрд. грн. за підсумком 2016 року).

Збільшення доходів протягом 2017 року пов'язане в першу чергу зі зменшенням відрахувань в резерви, обсяг яких скоротився на 149,6 млрд. грн., та станом на 01.01.2018 р. відповідав 48,7 млрд. грн., а також зростанням чистого процентного й чистого комісійного доходу.

Серед найбільш прибуткових за підсумком 2017 року були банки з іноземним капіталом Райффайзен Банк Аваль, Укрсиббанк та Креді Агріколь Банк. На топ-3 найбільш прибуткових банків за підсумком 2017 року припадало 44,2% загального обсягу прибутку, отриманого БСУ.

Країни - члени ЄС при формуванні власної політики, спрямованої на зміцнення банківського сектору, у бюджетній та фінансовій сферах розробили й використали широкий спектр інструментів, зокрема: механізми нагляду, підвищення рівня координації та централізації (SSM), регулювання банківських криз (SRM), капіталізації, що задіює ресурси спеціального фінансового фонду обсягом 500 млрд євро (SRF), єдині правила та стандарти (single rulebook), які включають посилені вимоги до умов формування капіталу комерційних банків, національних схем гарантування виплат за депозитами, а також законодавчих норм та норм щодо запобігання банкрутствам банківських інститутів.

Капіталізація банків як форма державної підтримки стала одним із суттєвих боргоутворюючих факторів під час кризи та посткризових процесів

у 2013-2017 рр. Відповідно до отриманих залежностей у рамках проведеного моделювання, збільшення на 1% ВВП обсягів капіталізації призводить до підвищення боргового навантаження на 1,81% ВВП. Тому цей інструмент необхідно використовувати дуже обережно, із застосуванням граничних обмежень у вигляді «достатньої цільової підтримки», адже через нього, як показали дослідження, «приватний борг» стає «суспільним боргом».

Загалом, як показав проведений аналіз існуючої практики здійснення реструктуризації, ці проблеми банків мають комплексний характер. Разом з тим їх вирішення базується, передусім, на підтримці функціональної спроможності банків як базової інфраструктурної ланки кредитних відносин в економічній системі з метою підтримки темпів кредитування економіки, створення можливостей для відновлення інвестиційних потоків та упередження появи економічних дисбалансів і поширення проблеми морального ризику.

Проблеми українських банків в окремих аспектах подібні до проблем, які виникли в банківських системах зарубіжних країн (знецінення активів банків, небажання інституційних інвесторів рефінансувати видані кредити, здебільшого короткострокові, відплив вкладів із банків). Однак мають і певну специфіку, зумовлену як особливостями економічної моделі розвитку країни, так і структурно-функціональними деформаціями всередині банківської системи (агресивна кредитна політика, девальвація, погіршення якості кредитів, обмеження доступу до зовнішніх ресурсів, паніка серед вкладників тощо). Відтак, окремі елементи світового досвіду щодо реструктуризації можуть бути враховані у вітчизняній практиці.

Застосування фінансової реструктуризації підприємств, а також удосконалення цієї процедури на законодавчому рівні безумовно є актуальним. Водночас, зазначені питання вже урегульовано Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», а на розгляді у Верховній Раді України знаходяться проекти законів України за реєстраційними номерами 3163 від 22.09.2015 та 3132 від

17.09.2015, що мають його вдосконалити, зокрема з питань санації (відновлення платоспроможності боржника). За цих умов прийняття окремого Закону «Про фінансову реструктуризацію», який не тільки не удосконалює процедуру фінансової реструктуризації підприємств, а ще більше її ускладнює, є недоцільним. Більш доречним, на наш погляд, було б допрацювання вищевказаних законопроектів замість дублювання положень в окремих нормативних актах.

Сучасна система нагляду за банківською діяльністю в Україні розбудовується відповідно до положень законодавства ЄС із питань банківської діяльності, Основних принципів ефективного банківського нагляду, розроблених Базельським комітетом, та з урахуванням міжнародної практики. Якісний і ефективний нагляд - одна з головних передумов стійкості банківської системи, її належного функціонування та бездоганного виконання нею основних функцій.

Запропонована послідовність проведення нагляду у процесі реструктуризації банку дасть змогу оптимально розподілити повноваження між наглядовими органами, уникнути дублювання їхніх функцій та організувати нагляд у спільних робочих групах таким чином, щоб забезпечити належну ефективність процесів реструктуризації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: закон України: прийнятий 07.12.2000 р. № 2121-III / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2121-14>.
2. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 № 679-XIV [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
3. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23.02.2012 № 4452-VI [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4452-17>.
4. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 14.05.1992 № 2343-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 31. — ст. 440.
5. Закон України «Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» [Електронний ресурс]. - Доступно з: <<http://www.rada.gov.ua>>.
6. Про затвердження Положення про регулювання Національним банком України ліквідності банків України: Постанова Правління Національного банку України від 30.04.2009 № 259 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1120-06>.
7. Проект Закону «Про фінансову реструктуризацію» від 30.11.2015 року № 3555 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57262
8. Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України з питань банкрутства (щодо забезпечення європейських стандартів у сфері відновлення платоспроможності боржника та спрощення умов ведення бізнесу в Україні)» від 22.09.2015 р. № 3163 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=56991
9. Проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України (щодо підвищення ефективності процедур банкрутства)» № 3132 від 17.09.2015 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=3132&skl=9

- 10.Афанасьєва О.Б. Методологічне підґрунтя реалізації системного підходу до антикризового управління / О.Б. Афанасьєва // Вісник Академії митної служби України. Серія «Економіка». - 2009. - № 1. - С. 138-144.
- 11.Банківська система [підручник] / За ред. д. е. н. , проф. С. К. Реверчука// - Львів, «Магнолія» 2006», 2013. – 400 с.
- 12.Барановський О. Антикризові заходи урядів і центральних банків зарубіжних країн / О. Барановський // Вісник Національного банку України. - 2009. - № 4. - С. 8-19.
- 13.Башко В. Й. Державні запозичення в Україні: оцінка потреб і пропозиції щодо структури / В. Й. Башко // Економіка і прогнозування. - 2007. - № 2. - С. 75-87.
- 14.Башлай С.В. Злиття та приєднання в банківському секторі України / С. В. Башлай, О. В. Мірошніченко // Актуальні проблеми економіки – 2007. - №1. - С. 131 – 138.
- 15.Білорус О. Сучасна світова фінансово-економічна криза як прояв тотальної кризи системи глобалізму / О. Білорус // Економічний часопис - XXI. - 2008. - № 11-12 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.soskin.info>.
- 16.Богдан Т. Боргова безпека та її роль у гарантуванні фінансової стабільності / Т. Богдан // Вісник Національного банку України. - 2012. - № 4. - С. 8-15.
- 17.Васильченко З.М. Комерційні банки: реструктуризація і реорганізація: монографія / Васильченко З.М. - К.: кондор. 2004. - 528 с.
- 18.Васюренко О.В. Банківський нагляд / О.В. Васюренко, О.М. Сидоренко. - К.: Знання, 2011. – 502 с.
- 19.Виведення банків з ринку. Ліквідація. Банки, що ліквідуються [Електронний ресурс] // Сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. - Режим доступу: <http://www.fg.gov.ua/not-paying/liquidation>
- 20.Вовк В.Я. Сутність і зміст антикризового управління діяльністю комерційного банку / В.Я. Вовк // Коммунальное хозяйство городов. - № 50 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://eprints.ksame.kharkov.ua/2880/>
- 21.Вовчак О. Сучасні інструменти реорганізації вітчизняної банківської системи / О. Вовчак, І. Осадчий // Вісник Національного банку України. - 2014. - № 12. - С. 13-17.
- 22.Вовчак О. Д. Види і класифікація банківської конкуренції / Вовчак О. Д. , Халло В. Ф. // Фінанси України. – 2008. - № 12. – С. 89-96.

23. Волкова О. К. Зовнішні та внутрішні форми реструктуризації в комерційних банках. / О. К. Волкова // Науковий вісник НЛТУ України: Збірник науково-технічних праць. – Львів: РВВ НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22. 14. – С. 245-249.
24. Горовий Д. А. Розвиток ринку М&А в Україні. / Горовий Д. А. // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2013. - Вип. 1(14). - С. 183-190.
25. Горюнова Н.П., Минакир П.А. Финансовые кризисы на развивающихся рынках. - М.: Наука, 2007. - 215 с.
26. Данилов РІ. Антикризове управління ресурсами комерційних банків / Р.І. Данилов, С.О. Мормуль // Сьома Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція «Сучасний соціокультурний простір 2010» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://intkonf.org/danNov-ri-mormul-so-antikrizove-upravNnnya-resursami-komertsiynih-bankiv>.
27. Джуччі Р., Кірхнер Р. Заходи щодо порятунку банків: міжнародний досвід і висновки для України. - Берлін, Київ: German Advisory Group, 2008.
28. Договір про заснування Європейської Спільноти. Редакція від 01.01.2005 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_017/print1433742606863436.
29. Житний П.Є. Функціонально-вартісний аналіз у ризик-менеджменті комерційного банку / П.Є. Житний С.М. Шаповалова, Г.М. Карамішева [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/pprbsu/2011_33/11_33_02.pdf.
30. Зверяков М. І. Формування системи індикаторів фінансової стійкості банківської системи [Текст] / М. І. Зверякова, В. В. Коваленко // Фінанси України. – 2012. - № 4. – С. 3 – 12.
31. Зверяков М. І. Антикризове управління фінансовою стійкістю банку в умовах економічних дисбалансів: монографія / М.І. Зверяков, О.М. Зверяков. – Одеса: ОНЕУ, 2015. – 418 с.
32. Зверяков М. І. Управління фінансовою стійкістю банків: підручник / М. І. Зверяков, В. В. Коваленко, О. С. Сергєєва. – Київ: «Центр учбової літератури», 2016. – 520 с.
33. Канцурак О. Покращення становища кредиторів у процедурі банкрутства як спосіб підвищення рейтингу України у «Doing Business» / О. Канцурак // Правовий тиждень. — 2016. — № 1—2. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://legalweekly.com.ua/index.php?id=16061&show=news&newsid=124035>
34. Кашка І. С. Реорганізація комерційних банків на сучасному етапі / І. С.

Кашка // Інституційний репозитарій Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана». - 2010. - № 5. - С. 226-232.

35. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року [Електронний ресурс]: затверджена Постановою Правління Національного банку України 18.06.2015 № 391 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v0391500-15>
36. Краснова І. В. Стратегічна реорганізація банківської системи України [Електронний ресурс] / І. В. Краснова, А. В. Нікітін // Економіка сьогодення: актуальні питання і перспективи. - 2013. - № 2. - Режим доступу: <http://economics-issues.com.ua/zmist-zhurnalu/ekonomika-sogodennya-aktualni-pitannya-ta-perspektivi-2013-2/strategichna-reorganizaciya-bankivsko%D1%97-sistemi-ukra%D1%97ni/>
37. Криклій О.А. Методологічне забезпечення ліквідності банку в посткризових умовах / О.А. Криклій, Д.О. Рябіченко [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1249>.
38. Ковалюк А. О. Фінансове регулювання реструктуризації комерційних банків в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / А. О. Ковалюк. - Львів, 2010. - 24 с.
39. Козюк В. В. Координація фіскальної та монетарної політики в умовах глобалізації: інтеграція старих і нових ідей / В. В. Козюк // Економічна теорія. - 2007. - № 4. - С. 59-70.
40. Кудряшов В. П. Фіскальна консолідація та її впливи / В. П. Кудряшов // Економіка України. - 2013. - № 9. - С. 31-46.
41. Леванова Л. Н. Экономика отраслевых рынков. Учебно-методическое пособие. - Саратов: ООО Издательский центр «Наука», 2009. - с. 183.
42. Лісовенко В. В. Державний борг: концептуальні засади та макроекономічні аспекти / В. В. Лісовенко, Л. Я. Бенч, О. І. Бец // Фінанси України. - 2014. - № 12. - С. 7-31.
43. Лондар С. Л. Державна боргова політика України в контексті досвіду постсоціалістичних країн - членів ЄС: монографія / С. Л. Лондар, О. С. Лондар; за ред. В. М. Федосова. - Біла Церква: Видавець Пшонківський О. В., 2016. - 242 с.
44. Лондар С. Л. Вплив реструктуризації зовнішніх боргових зобов'язань перед приватними кредиторами на боргову стійкість України / С. Л. Лондар, В. В. Кузнєцов, І. М. Верещака // Фінанси України. - 2016. - № 1. - С. 39-56.
45. Марк Поллок. Кредиторов законодательно подтолкнул к реструктуризации займов [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://business.vesti-ukr.com/125974-kreditorov-zakonodatelno-podtolknut-k-restrukturizacii->

- 46.Мировая экономика. Экономика зарубежных стран: Учебник / Под ред. д-ра экон. наук, проф. В. П. Колесова и д-ра экон. наук, проф. М. Н. Осьмовой. - М.: Флинта: Московский психолого- социальный институт, 2000. - С. 59.
- 47.Міжнародний стандарт контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. 2010 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.apu.com.ua/files/temp/Ukr-block_T2—2010.pdf.
- 48.Міщенко В. Міжнародний досвід реструктуризації банківської системи за участю держави / В. Міщенко, А. Петріна // Вісник НБУ. - 2011. - № 4. - С. 12-17.
- 49.Міщенко В., Олесійчук М. Удосконалення регулювання і нагляду за реорганізацію банків //Банківська справа. - 2010. - № 1. - С. 4-11. **(1.3.3)**
- 50.Михайловська І.М. Економічна сутність та структурні елементи механізму протидії банкрутству комерційних банків / І.М. Михайловська, А.В. Олійник // Інноваційна економіка. - 2013. - № 7 [45]. - С. 224-229.
- 51.Одінцова Н.Г. Теоретичні основи реструктуризації підприємств / Н.Г. Одінцова // Бізнес Інформ. — 2013. — № 11. — С. 302— 307.
- 52.Олейник Ю. Секреты удачного объединения / Банковская практика за рубежом. - 2005. - № 5. - С. 18.
- 53.Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія) / В. М. Опарін. - 2-ге вид., доповн. і переробл. - К .: КНЕУ, 2002. - 240 с.
- 54.Осадчий І. А. Роль банківського нагляду в реструктуризаційних процесах / І. А. Осадчий// Вісник Університету банківської справи Національного банку України. - 2014. - № 1. - С. 144-148.
- 55.Осадчий І. А. Вплив кризових явищ на форми проведення реструктуризації і реорганізації вітчизняних банків у сучасних умовах / Іван Анатолійович Осадчий// Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2010. - №3(9). С. -172-175.
- 56.Основні показники діяльності банків України на 1 січня 2005 року / Вісник НБУ. - 2005. - № 2. - С. 48.
- 57.Офіційний сайт Євростату [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.
- 58.Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.bank.gov.ua
- 59.Офіційний сайт банків України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.prostobank.com
- 60.Пол Х. Аллен. Реинжиниринг банка: программа выживания и успеха / Пер.

с англ. - М.: Альбина Паблішер, 2002. - 227 с.

61. Радова Н. В. Аналіз процесів реструктуризації банківських установ в Україні / Н. В. Радова // Економіка. - 2011. - Вип. 2(54). - С. 180-187.
62. Ребрик Ю.С. Система антикризового управління в банку / Ю.С. Ребрик // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Фінансовий ринок України: стабілізація та євроінтеграція. - 2009. - № 2(76). - С. 204-210.
63. Ребрик Ю.С. Сучасна парадигма антикризового управління банками в умовах ескалації системної фінансової кризи / Ю.С. Ребрик // Глобальні національні проблеми економіки. - 2014. - № 2. - С. 1138-1144..
64. Резник Г. Реструктуризация перед новой консолидацией // Банковская практика за рубежом. - 2002. - № 3. - С. 72.
65. Резник Г. Создание супербанка как вынужденная мера // Банковская практика за рубежом. - 2004. - № 9. - С. 21.
66. Реструктурирование кредитных организаций в зарубежных странах / Под ред. А.Г.Грязновой, М.А.Федотовой, В.М.Новикова и др. - М.: Финансы и статистика, 2000. - 416 с.
67. Рид Стэнли Фостер Искусство слияний и поглощений / Стэнли Фостер Рид, Александра Рид Лажу; Пер. с англ. - М.: «Альпина Бизнес Букс», 2012. - С. 958-965.
68. Ризики кредитного дефолту населения [Електронний ресурс]. - Доступно з: <<http://www.kuchma.org.ua/institute/monitoring>>.
69. Рой Л. В. , Третьяк В. П. Анализ отраслевых рынков: Учебник. - М.: ИНФРА-М, 2008. -442 с.
70. Рядова Н. Аналіз і динаміка процесів злиття і поглинання в банківській системі / Наталія Рядова // Економічний аналіз. – 2011. №9(3). – С 255-257.
71. Скоробогач, О. Стан і тенденції розвитку процесів злиття і поглинання у банківській системі України / О. Скоробогач // Вісник Української академії банківської справи. – 2011. – № 1(30). – С. 62-66.
72. Смирнов А. Кредитный «пузырь» и перколяция финансового рынка // Вопросы экономики. - 2008. - № 10. - С. 4-31.
73. Смовженко Т. С. Антикризове управління стратегічним розвитком банку: монографія. / Смовженко Т. С. , Тридід О. М. , Вовк В. Я. // - К.: УБС НБУ, 2008. – 473с.
74. Статистика. Показники банківської системи. Основні показники діяльності банків України [Електронний ресурс] // Сайт Фонду гарантування вкладів

фізичних осіб. - Режим доступу:
http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798

75. Степаненко Б. Інтернаціоналізація банківського сектору України: ціна й методи злиття та поглинань / Богдана Степаненко // Економіст. – 2010. - № 1. - С. 12-16.
76. Стратегія Національного банку України щодо реструктуризації та реорганізації банків у стані фінансової скрути [Електронний ресурс]: схвалено постановою Правління Національного банку України від 01.12.1998р. №502. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0502500-98>.
77. Стратегія розвитку України «Україна 2020: стратегія національної модернізації» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5/2015/>.
78. Стратегия и стоимость коммерческого банка / И. А. Никонова, Р. Н. Шамгунов. - М.: «Альбина Бизнес Букс», 2004. - С. 8.
79. Стресс-код. В капитале крупнейших банков появилась дыра в 25 млрд грн [Електронний ресурс]. - Доступно з: <<http://www.kommersant.ua>>.
80. Тарасевич Н.В. Стрес-тестування ризиків як інструмент антикризового управління діяльністю банків / Н.В. Тарасевич, А.М. Литвиненко // Финансы, учет, банки. - 2014. - № 1(20). - С. 255-263.
81. Федосов В. М. Финансы / [С. І. Юрій та ін.]; за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. - 2-ге вид., переробл. і доповн. - К.: Знання, 2012. - 688 с.
82. Чепелюк Г. Економічно-правові засади взаємодії зовнішніх аудиторів та інспекторів банківського нагляду / Г. Чепелюк // Вісник НБУ. - 2014. - № 1. - С. 39-40.
83. Чуб П.М. Методи антикризового управління банком / П.М. Чуб [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/_j-pdf/Foa_2011_18_27.pdf.
84. Чурило П. Стан здійснення угод злиття і поглинання в банківській системі України / Чурило П. // Зб. наук. пр.: Пробл. підвищ. ефект. інфрастр. . – К.: НАУ. – 2010. – Вип. 27. – С. 161-174.
82. Austria. Financial system stability assessment / The International Monetary Fund [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://www.bmf.gv.at/wirtschaftspolitik/finanzinstitutionen/FSSA_2013_2.pdf?5b0uo6.

83. Bank of Greece. «The chronicle of the great crisis the bank of Greece 2008-2013» [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.lse.ac.uk/europeanInstitute/research/hellenicObservatory/CMS%20pdf/Publications/The-Chronicle-Of-The-Great-Crisis.pdf>.
84. Chang M. Belgium: A Small Country with a Big Financial Headache / M. Chang [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://web.uvic.ca/jmc/events/sep2010-aug2011/2010-09-financial-crisis/pdf/Oct2,2010-Panel_B-Michele_Chang-UVic-Financial_Crisis.pdf.
85. Global Financial Development. Report. Background. «Banking crisis» [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.worldbank.org/en/publication/gfdr/background/banking-crisis>.
86. IMF. World Economic Outlook Databases [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.imf.org/external/ns/cs.aspx?id=28>.
87. Kingdom of the Netherlands-Netherlands: Publication of Financial Sector Assessment Program Documentation. Technical Note on Crisis Management and Bank Resolution Frameworks Netherlands crisis management and bank resolution frameworks // IMF Country Report. - 2011. - № 11/207 [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2011/cr11207.pdf>.
88. Laeven L. Systemic Banking Crises Database: An Update / L. Laeven, F. Valencia // IMF Working Paper. - 2012. - WP/12/163. - 32 p. [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2012/wp12163.pdf>.
89. Lothrop H. Interest Rate Risk Gap Analysis / H. Lothrop [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Foa_2011_18_27.pdf.
90. Solving the Financial and Sovereign Debt Crisis in Europe [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://www.oecd.org/finance/financial-markets/49481502.pdf>.
91. The European Commission. State aid. «Commission gives guidance to Member States on measures for banks in crisis» [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-08-1495_en.htm.